

důležitých středisek vnitrozemského obchodu se splavným vodstvem (t. zv. obchodní průplavy). Starší zařízení tohoto druhu měla ponejvíce úkol zavodnění neb odvodnění jistých částí půdy a sloužila tudíž spíše zemědělství, kdežto novější průplavy hlavně levné obchodní spojení sprostředkují. Průplavy nalézáme již v nejstarších dobách u Indů, Číňanův a Egypťanů; nejznámější byl průplav spojující rudé moře se středozezemním. Na počátek středověku padá Karlem Velikým zamýšlený průplav, který měl spojovati Rýn a Mohan s Dunajem, tudíž Černé moře se Severním, Orient, východisko tehdejšího obchodu se západem. Ve středověkém středisku světového obchodu, Itálii, nalézáme již v 11. věku velmi rozšířenou síť průplavů. V novější době vyniká v ohledu tom zejména Francie a Nizozemí. Nejstarší průplav Německa spojuje Labe s mořem východním. S rozvojem obchodu po boku kráčí teprve v nejnovější době snaha jednotlivých států po založení řádně rozvětvené sítě průplavů, jakožto nejlacinější dráhy dopravní, při čemž závažným činitelem jest zeměpisná poloha a tok přirozených vod. S tohoto hlediska se vysvětluje, proč Francie a Nizozemí ve směru tom jiné státy předčí. Z průplavů, které slouží ku zkrácení dlouhé dráhy, na předním místě jmenovati sluší průplav suezský. Podobný účel sledovala započatá a smutně skončivší práce spojení oceánu atlantského s velkým či tichým převlakou Panamskou.

Rakousko-uherská říše nemá dosud vzdor své výhodné poloze žádných větších průplavů. To co ve starších dobách bylo zbudováno, slouží toliko potřebám místním neb soukromým, jako průplav Švarcenberský ku plavení dříví spojující Vltavu s Mühlou, průplav dunajský ve Vídni a pod. Ve směru tom dějí se v Rakousku dosud pouze kroky přípravné. Sem zařaditi sluší zamýšlený průplav Dunajsko-Vltavsko-Labský, kteréžto myšlenky ujal se výbor skládající se z finančníků francouzských. Elaborát jím shotovený byl již ministerstvu obchodu předložen, kteréž též přislíbilo účinnou pomoc po provedení jistých oprav elaborátu. Další průplav v Rakousku směřující ku spojení Dunaje s Odrou nalézá se dosud pouze ve stadiu projektu.

Kancelář informační.

K otevření informační kanceláře za účelem podávání zpráv o úvěrních poměrech firem jest dle nařízení ministerstva obchodu a vnitra ze dne 20. června 1885 č. 116 ř. z. zapotřebí koncesse. Ti, kdo o takovou živnost se ucházejí, mají podle tohoto nařízení jednak splniti všeobecné podmínky ku nabytí koncesované živnosti vůbec předepsané (§§ 22, 23 zák. ze dne 15. března 1883, č. 39 ř. z.), jednak musí nad to prokázati před živnostenským úřadem dostatečné všeobecné a kupecké vzdělání. Propůjčování koncesse ku této živnosti bylo v první stolici svěřeno politickým úřadům zemským, kteří mají v konkrétním případě především přihlížeti ku místním poměrům. Nařízení ministerstva obchodu vydané ve shodě s ministerstvem vnitra dne 1. května 1891 č. 58 ř. z., jímž změněno resp. doplněno nařízení ze dne 28. června 1890, č. 157 ř. z., obsahuje tato ustanovení:

Majitelé koncesované informační kanceláře jsou povinni, korespondence o úvěrních poměrech firem vedené, opisy zpráv o nich vydaných, jakož i svoje obchodní knihy uschovati nejméně po deset let od udělení zprávy resp. od posledního zápisu do knéh. Po uplynutí této doby mohou majitelé informačních kanceláří tyto korespondence, opisy a knihy dle svého volného uvážení buď zničiti, nebo dále uschovati. Bylo-li upuštěno od dalšího provozování živnosti, mají korespondence, opisy a obchodní knihy býti

zničeny, i když uvedená lhůta deseti let ještě nebyla uplynula. Přestupky proti tomuto nařízení se trestají dle předpisů živnostenského řádu (nař. ze dne 28. června 1890, č. 157 ř. z.).

Před vydáním ministerského nařízení ze dne 20. června 1885 nebylo třeba koncesse ku zřízení informační kanceláře k účelu podávání zpráv o úvěrních poměrech firem a také za nesprávné bylo prohlášeno zařazení této živnosti mezi soukromé podniky sprostředkovací, o nichž mluví čl. V. lit. f, uv. zákona ku živnostenskému řádu (nál. spr. dv. s. ze dne 5. února 1885 č. 2884 z r. 1884, sb. »Budwinski« č. 2394 a ze dne 26. ledna 1887 č. 139, sb. »Budwinski« č. 3358).

Informační kanceláře z pravidla již předem odmítají jakoukoliv garanci za možný omyl ve zprávě, jakož i veškerou zodpovědnost za ztráty následkem toho snad utrpěné. Než držitelé informačních kanceláří jsou povinni nahraditi škodu zprávami jich způsobenou, jsou-li tu náležitosti §§ 1299 a 1300 o. o. z., tedy lze-li jim přičísti vinu, jež ovšem i v zamlčení může spočívat. Obsahuje-li udělená zpráva okolnosti vytčené v § 488 tr. z., jest majitele informační kanceláře ku žádosti uražené strany potrestati dle §§ 493 a 494 tr. z.

Osnova nového trestního zákona v § 200 obsahuje předpis: »Ustanovení §§ 196 až 199 (urážka) platí také tehdy, byly-li tvrzeny nebo rozšiřovány (§ 196 č. 2.) okolnosti, jež by mohly ohroziti úvěr jiného, nebo důvěru obecnstva, jíž on vzhledem ku vykonávání svého povolání má zapotřebí, zviklati.«

Kancelář kabinetní.

Nejvyšší kabinetní a vojenská kancelář má za úkol přijímati a upravovati všechny záležitosti, které mají se předložiti nejvyššímu rozhodnutí. Záležitosti rázu vojenského jsou ovšem vyhrazeny kanceláři vojenské. Kdo chce žádati za audienci, podá 3 dny napřed žádost u kabinetní kanceláře, v níž uvéstí nutno přesně účel, za kterým se audience domáhá. (Audience udílí se obvykle v pondělí a ve čtvrtek.) V čele kabinetní kanceláře je ředitel, jemuž přiděleni jsou 1 přednosta odboru, 5 dvorních radů jako sekretáři, 9 dvorních sekretářů jako koncipisté a pomocné úřednictvo. Vedle toho jsou některé záležitosti kabinetní kanceláře vyhrazeny řediteli kanceláře nejvyššího dvorního maršálka a dvornímu pokladníkovi. Vojenskou kancelář řídí zvláštní představený, a náleží k ní i generální pobočníci císařovi s ostatním pomocným úřednictvem.

Kandidáti advokacie jsou právníci, jichž budoucím povoláním má býti provozování advokacie. O těchto platí následující předpisy:

1. Výbor advokátní komory vede seznam neboli listinu kandidátů advokacie. Kdo chce býti zanesen do této listiny, musí to při vstupu do praxe u advokáta oznámiti výboru advokátní komory, při čemž musí se vykáhati, že splnil podmínky nutné ku vstupu do praxe soudní. Proti odepření zanešení do této listiny, jakož i proti odepření výmazu nebo potvrzení praxe advokátní lze se odvolati ku vrchnímu, po případě ku nejvyššímu soudu. Advokáti jsou povinni každé vystoupení kandidátů advokacie, jakož i přerušeni jich praxe trvající více než jeden měsíc témuž výboru oznámiti.

2. Substituční právo. Při jednáních, kde zákon nežadá osobní účasti advokátovy, může se též dáti zastupovati kandidátem advokacie, který se u něho v praxi nalézá a za kterého advokát též zodpovědnost